

PRESSMEDDELANDE från EU:s narkotikacentrum i Lissabon

ÅRSRAPPORTEN 2008: OPIATER ÄR FORTFARANDE EN CENTRAL DEL AV EUROPAS NARKOTIKAPROBLEM

Varningsflagga för Europas största narkotikaproblem enligt EU:s narkotikacentrum

(6.11.2008, LISSABON **FÅR EJ OFFENTLIGGÖRAS FÖRE KL. 10:00 CET/lokal tid i Bryssel**) Det finns tecken på att problemen med heroin i Europa håller på att ändras och länderna måste vara vaksamma och beredda till motåtgärder. Uttalandet görs av **EU:s narkotikacentrum (ECNN)** idag när centrumet lägger fram sin **Årsrapport 2008: situationen på narkotikaområdet i Europa** i Bryssel.

Enligt **ECNN:s** beräkningar finns det mellan 1,3 och 1,7 miljoner problemmissbrukare av opiater i **EU** och **Norge**. Heroin står för de största narkotikarelaterade sjukvårds- och samhällskostnaderna i Europa. Uppgifter som presenteras idag stämmer inte längre med **ECNN:s** tidigare bedömning om en långsam förbättring av heroinsituationen utan pekar i stället mot ett "stabilt men inte längre minskande problem". Den rekordstora opiumproduktionen i **Afghanistan** 2007 har också ökat narkotikacentrumets oro för en potentiell kedjeeffekt på Europas heroinproblem ⁽¹⁾.

– De nya uppgifterna tyder inte på att heroinproblemen kommer att öka epidemiskt, så som de gjorde i större delen av Europa under 1990-talet, säger **ECNN:s direktör Wolfgang Götz**. Men vi kan ändå inte blunda för hotet från de stora mängder heroin som finns på världsmarknaden, oron när det gäller indikatorerna på heroinmissbruk eller tecknen på att syntetiska opiater kan bli ett växande problem. Vi behöver onekligen vara på vår vakt. Det är ytterst viktigt att våra informationssystem görs mer känsliga för förändringar i tillgängligheten för och missbruket av dessa mycket skadliga ämnen, så att vi snabbt kan reagera.

I de flesta länder uppges mellan 50 och 80 procent av alla förfrågningar om behandling vara knutna till opiatmissbruk. Minst 7 000–8 000 dödsfall orsakade av narkotika inträffar i Europa varje år och överdos av narkotika är en av de främsta dödsorsakerna bland unga européer. Omkring 80 procent av dödsfallen på grund av överdos förknippas med opiatmissbruk och injicering av dessa droger är en viktig faktor till att narkotika-relaterade infektionssjukdomar sprids. Man uppskattar att omkring 3 000 nya fall av narkotikarelaterad hiv-infektion inträffar i Europa varje år. Länderna rapporterar att drygt 40 procent av injektionsmissbrukarna vanligen är infekterade med HCV (hepatit C-virus). Substitutionsbehandling för opiatmissbrukare finns nu i samtliga **EU-medlemsstater, Kroatien** och **Norge**, och omkring 600 000 opiatmissbrukare får behandling varje år.

Varningstecken pekar på behovet av ökad uppmärksamhet när det gäller heroinanvändning

Indikatorerna på trender i opiatmissbruket pekar på en oroande utveckling, enligt **ECNN**. Av årsrapporten 2008 framgår till exempel att antalet heroinbeslag i de flesta rapporterande länder ökade med drygt 10 procent under perioden 2003–2006. Mängden heroin som beslagtogs i **Turkiet**, ett viktigt transitland, mer än dubblerades under denna period. De totala heroinbeslagen uppskattades till 19,4 ton (48 200 beslag) i Europa under 2006 (tabellerna SZR-7, SZR-8). Ett informationsdokument som **ECNN** ⁽²⁾ nyligen gett ut fokuserar på övervakning av införseln av heroin till Europa.

Uppgifter från hela Europa tyder också på att nyrekryteringen till heroinmissbruk fortfarande sker i en sådan takt att problemet inte kommer att minska nämnvärt inom överskådlig framtid. Antalet nya efterfrågningar på missbruksbehandling där heroin är primär drog ökade i omkring hälften av de länder som rapporterade in

uppgifter 2006 (tabell TDI-3, i). I vissa länder tyder studierna på att det fortfarande är många som debuterar med att injicera opiater, vilket är särskilt oroande. I **Estland, Litauen, Österrike** och **Rumänien*** är över 40 procent av injektionsmissbrukarna under 25 år (figur 9, kapitel 6 i *årsrapporten*).

I motsats till en allmänt fallande trend när det gäller dödsfall orsakade av narkotika mellan 2000 och 2003 pekar uppgifterna nu på ett statistiskt eller till och med växande problem, då de flesta medlemsländer har rapporterat om ökning (tabell DRD-2, figur DRD-8) sedan dess. Heroin är den drog som är mest förknippad med narkotikarelaterade dödsfall, men andra opiater rapporteras också. På det hela taget stiger genomsnittsåldern på dem som dör av överdoser i Europa (mellan 30 och 40). Men samtidigt rapporterar ett antal länder (**Bulgarien, Estland, Grekland, Lettland, Luxemburg, Österrike** och **Rumänien***) att en relativt hög andel av dödsfallen på grund av överdos inträffar bland dem som är yngre än 25. Detta är ytterligare ett tecken på att missbrukarna är yngre i dessa länder (figurerna DRD-2, DRD-9 i, ii, iii).

Syntetiska opiater: avledning och olaglig framställning

I år sätts fokus på det ökade antalet rapporter om problem med anknytning till syntetiska opiater. I **Lettland** och **Estland** finns till exempel tecken på ett växande problem till följd av tillgängligheten av 3-metylfentanyl (fentanyl). Det är oklart var denna drog kommer ifrån, men vissa rapporter pekar på olaglig framställning i länder som gränsar till **EU**. Drogen är mycket stark – fentanyl är betydligt starkare än heroin – och det kan därför vara särskilt riskfyllt att ta denna drog. Detta visar sig genom de drygt 70 fentanylrelaterade förgiftningarna med dödlig utgång som rapporterats i **Estland** 2006. Idag offentliggör **ECNN** också en ny "drogprofil" för fentanyl ⁽³⁾.

Forskning har visat att risken för överdos minskar betydligt när heroinmissbrukare får substitutionsbehandling där droger som till exempel metadon och buprenorfin används. Ändå har metadon identifierats i de toxikologiska rapporterna av vissa dödsfall i Europa. Det finns bevis på att goda förskrivningsmetoder kan minska sådana dödsfall, vilket visar hur viktigt det är att ta hänsyn till frågor om förebyggande av överdoser i samband med utvecklingen av klinisk sed på området. Antalet metadondödsfall tycks inte vara direkt knutet till de totala nivåerna av substitutionsbehandling (se textrutan om "Dödsfall relaterade till substitutionsbehandling" i kapitel 7 i *årsrapporten*).

Wolfgang Götz ger följande kommentar: – Att minska de narkotikarelaterade dödsfallen är ett uttryckligt mål i de flesta nationella narkotikastrategier, men våra handlingar stämmer ännu inte överens med våra ord. Vi kan inte acceptera att en av våra unga medborgare dör varje timme på grund av en överdos som kunde ha undvikits. Vi måste prioritera åtgärder för att förebygga överdoser och rikta in oss på högriskgrupper, till exempel på personer som släpps ut ur fängelser eller som får återfall efter behandling ⁽⁴⁾.

Anm.:

⁽¹⁾ Den globala opiumproduktionen ökade med 34 procent under 2007 till omkring 8 870 ton, vilket främst beror på att produktionen i Afghanistan ökat (8 200 ton under 2007). Den potentiella globala heroinproduktionen uppgick därför till 733 ton (UNODC, 2008). Enligt UNODC:s nyligen publicerade *Afghanistan Opium Survey 2008* minskade den afghanska opiumproduktionen med 6 procent under 2008 och uppgick till 7 700 ton.

http://www.unodc.org/documents/publications/Afghanistan_Opium_Survey_2008.pdf

⁽²⁾ Tekniskt datablad från ECNN, "Monitoring the supply of heroin to Europe", finns på

<http://www.emcdda.europa.eu/publications/technical-datasheets>

⁽³⁾ ECNN:s drogprofil för fentanyl finns på <http://www.emcdda.europa.eu/publications/drug-profiles>

För mera läsning: Ojanperä, I., Gergov, M., Liiv, M., Riikoja, A. och Vuori, E. (2008), "An epidemic of fatal 3-methylfentanyl poisoning in Estonia", *International Journal of Legal Medicine* (under tryckning).

⁽⁴⁾ Personer som precis har släppts ut ur fängelser löper särskilt stor risk för narkotikarelaterade dödsfall, främst till följd av felaktig användning av droger samt överdoser. En färsk studie från Storbritannien visar att risken är högst under första veckan efter frisläppandet, då oddsen för ett narkotikarelaterat dödsfall är omkring 8 gånger högre för män och mer än 10 gånger högre för kvinnor jämfört med ett år efter frisläppandet (se textrutan om denna fråga i kapitel 7 i *årsrapporten*).

» » »

Mer information om de frågor som tas upp i pressmeddelandet finns i kapitlen 6 och 7 i *årsrapporten*.

Uppgifterna i *årsrapporten 2008* avser år 2006 eller senaste år för vilket uppgifter finns tillgängliga.

Figurerna och tabellerna i detta pressmeddelande finns i *Statistikbulletinen 2008*

<http://www.emcdda.europa.eu/stats08>

Information om och länkar till samtliga produkter, tjänster och evenemang som rör *årsrapporten* finns på

<http://www.emcdda.europa.eu/events/2008/annual-report>

* Länderna anges i EU:s protokollsordning.